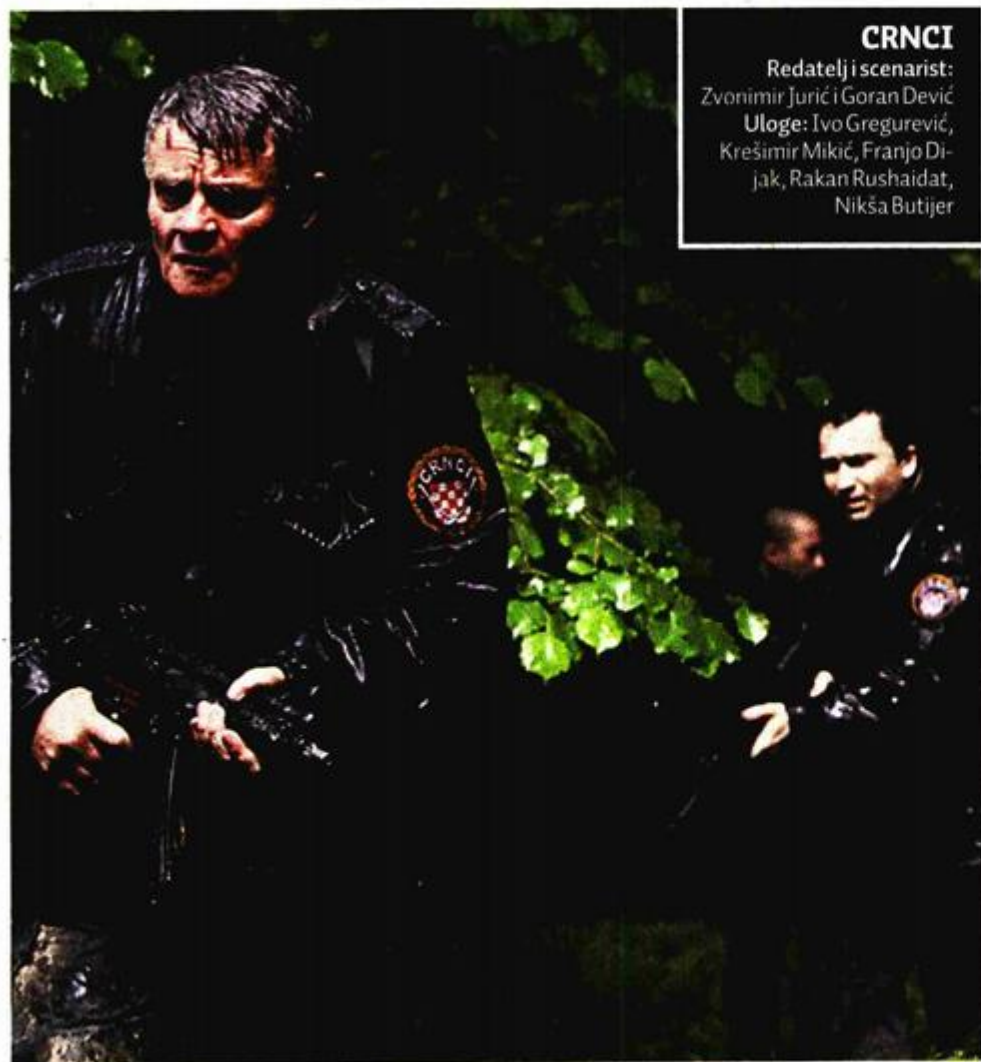

PULA 2009 U ponedjeljak su prikazani filmovi 'Crnci' i 'Penelopa'

Ratni film o Glavaševu slučaju 'garaža' favorit

CRNCI

Redatelj i scenarist:
Zvonimir Jurić i Goran Dević
Uloge: Ivo Gregurević,
Krešimir Mikić, Franjo Di-
jak, Rakan Rushaidat,
Nikša Butijer

● **Ratna akcija** U 'Crncima' pratimo priču o specijalnoj jedinici 1991. godine na tajnom zadatku

Nakon 'Crnaca', koji su nas poput munje pogodili u glavu, u hrvatskom ratnom filmu ništa više ne bi trebalo biti isto

● PULA
Nakon polovice odgledanih filmova iz nacionalne konkurencije 56. Festivala igranog filma u Puli, "Crnci" Zvonimira Jurića i Gorana Devića apsolutno se nameću kao prvi naslov festivala. Dapače, bez puno zadržke se može reći da je film koji tematizira najmraknije aspekte Domovinskog rata, uopće jedan od najznačajnijih hrvatskih filmova od samostalnosti.

Problematican segment

Devedesetih godina, u vrijeme potpune kreativne i moralne implozije hrvatskog filma, najproblematicniji segment nacionalne kinematografije bili su upravo filmovi koji su tematizirali Domovinski rat. Od "Vremena za" do "Bogorodice" redali su se filmovi s tzv. idejom širenja isti-

ne o ratu. Povremeno je bilo i nekih iznimaka, no čak su i "Nebo, sateliti" Lukasa Nole bili do određene mjere "incidentni", dok je epohalni Brešanov "Kako je počeo rat na mom otoku" ipak u prvom redu bila komedija koja se bavila početkom rata, i koja je kao takva završavala njegovom prvom žrtvom.

Desetljeće kasnije situacija je upravo suprotna. Restauratorsko razdoblje hrvatskog filma, obilježeno filmovima Mirkovića, Matanića, Radića, Svi-

PENELOPA

Redatelj i scenarist:
Ben Ferris, Uloge: Natalie
Finderle, Frano Mašković

Evidencijski broj / Article ID: 9342712
 Vrsta novine / Frequency: Dnevna
 Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
 Rubrika / Section: Sport

ličića, Hribara, Grlića, Rušino-
 vića i drugih, snažno obilježava-
 vaju i ratni filmovi, koji na svoj
 način također "šire istinu o ra-
 tu", pokrivajući njegove mra-
 čne epizode, o kojima se
 šušalo i pisalo u novinama još
 od samog početka rata. Počelo
 je sa "Svjedocima" Vinka
 Brešana 2003., nastavilo se s
 "Živima i mrtvima" Kristijana
 Milića, pulskim pobjednikom
 2007. koji je nadnaravno pove-
 zao Drugi svjetski rat i hrvat-
 sko-bošnjački sukob iz 1993.,
 a kulminiralo je jučer, proje-
 kcijom "Crnaca" na večernjoj
 projekciji u Areni.

Muška ekipa

Film o specijalnoj jedinici iz
 jeseni 1991. fascinantan je na
 izvedbenoj razini - isključivo
 muška glumačka ekipa je
 izvanredna, a režijski minimal-
 izam funkcionalan i sugesti-
 van. No politički i povijesni
 kontekst filma ipak je ono o če-
 mu u Puli svi pričaju. Jurić i
 Dević, obojica rođena u gradovi-
 ma s prve linije fronte, Jurić
 u Osijeku a Dević u Sisku, pra-
 te akcije malog voda vojnika u
 crnim uniformama iza linije
 fronte. Početak filma podsjeća
 na muške akcijske uratke tipa
 "Južnjačke utjehe". No cilj
 akcije nije jasan, a vojnici se
 zapovjedniku ne obraćaju po
 činu već ga zovu imenom, ili
 jednostavno - "gazda".

Očito riječ je o paravojnoj
 formaciji koja krećući u potra-
 gu za mrtvim suborcima, i
 osvetničku, diverzantsku akci-
 ju, krši primirje koje je proglasio
 general zbora Anton Tus. No
 nastavak filma vraća nas u
 mračne kazamate Domovinskog
 rata, napuštene vojarne,
 skladišta i tvornice, u kojima
 su razne paravojne jedinice
 ubijale nepodobne civile, i lju-
 de s "crnih lista". "Crnci" se
 izrijekom referiraju na aktual-
 ni slučaj "garaža" iz Osijeka
 zbog kojeg je Branimir Glavaš
 prvostupanjskom presudom

Hrvatski ratni film: Od ideologije do zbilje

VRUĆE
 ZA

Ratni film Oje
 Kodar iz 1993.
 godine 'širio je
 istinu' o Do-
 movinskom
 ratu

NEBO,
 SATELIT

Ratni film
 Lukasa Nole iz
 2000.
 ezoterična je
 priča o astral-
 nom čovjeku u
 vrtlogu
 zločestog rata

SVJEDOCI

Film Vinka
 Brešana iz
 2003. godine
 bavi se
 hrvatskim
 zločinima u
 ratu

ŽIVCI
 MRVI

Pulski
 pobjednik
 iz 2007.
 Kristijana
 Milića
 tematizira
 usud
 balkanskih
 ratova

Bez žrtava
I jedan kadar
krvave garaže
dovoljan je za
mučnu atmosferu

Radnja filma
Cilj akcije nije
jasan, a vojnici
zapovjednika
zovu 'gazda'

osuden na deset godina, pove-
 zujući svojim naslovom "Bra-
 nimirovu osječku bojnu" s
 fašističkim, ustaškim formaci-
 jama Francetićeve Crne legije
 i Bobanovih "crnaca".

Maksimalan efekt

U filmu ne vidimo žrtve, ni-
 ti same zločine. Premda je u
 scenariju bila predviđena i
 scena likvidacija i mučenja,
 autori su s razlogom odustali
 od nje. Već sama atmosfera
 dovoljno je mučna, a jedan ka-
 dar garaže sa žaruljom što visi
 sa stropa i osvjetljava krvave
 tragove po zidovima, odbače-
 nu odjeću, plastične kante i
 otiske krvavih dlanova, sa svo-
 jim minimalizmom postiže
 maksimalni efekt.

Uglavnom, nakon "Crna-
 ca" u hrvatskom ratnom filmu
 ništa više ne bi trebalo biti isto.
 Ono o čemu su devedesetih
 govorile samo nezavisne novi-
 ne stiglo je do Arene poput cr-
 ne munje, i ponovo nas svom
 silinom pogodilo u glavu.

Jučer je u nacionalnom
 programu prikazana i "Pene-
 lopa" australskog redatelja i
 scenarista Bena Ferrisa. Film
 je snimljen u videoformatu i
 kao takav prošle godine je pre-
 mijerno objavljen na DVD-u.

● **Dragan Jurak**